

Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet vuosille 2025-2030

Yhteinen kirkkoneuvosto 11.01.2024 § 10
595/02.00.00/2023

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää:

1) kumota yhteisen kirkkovaltuuston 9.12.2021 § 108 tekemän päätöksen kohdat 1, 4 ja 5 siltä osin, kun ne käsittelevät vuosia 2025–2030, ja korvata ne nyt käsiteltävänä olevan asian päätöskohdassa 2 päätettävillä taloussuunnittelua ohjaavilla periaatteilla vuosille 2025–2030.

2), että taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet vuosille 2025–2030 ovat seuraavat:

a) tilikauden jäämää ei päästetä alijäämäiseksi ja

b) rahavaroja ei päästetä reaaliarvokorjattuna laskemaan alle 100 milj. euron (vuoden 2021 tasoon nähden).

3) todeta, että vuonna 2025 seurakuntien ja yhteisten palveluiden välinen määrärahajako perustuu yhteisen kirkkovaltuuston 9.12.2023 § 109 kohdassa 2 c tekemään päätökseen seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisen määrärahaosan suhteellisista osuuksista vuonna 2025. Toimintakuluista laskettuna vuonna 2025 seurakuntien osuus on 51,72 % ja yhteisten palveluiden osuus 48,28 %.

4) todeta, että vuodesta 2026 eteenpäin seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisiä jako-osuuksia tarkennetaan työjaosta ja sisäisten vuokrien määräytymisestä tehtävien päätösten mukaisesti.

Käsittely

Hallintojohtaja Silander selosti asiaa.

Käsittelyn aikana käytettiin yksi puheenvuoro.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Tausta

Yhteinen kirkkovaltuusto on kokouksessaan 9.12.2021 hyväksynyt Helsingin seurakuntayhtymän talouden tasapainottamisen ja toimintaedellytysten turvaamisen suunnitelman. Suunnitelma pitää sisällään päätökset toimintakatteen ja investointien maksimiarvon leikkaamisesta. Päätöksen mukaan toimintakatetta leikataan vuosina 2023, 2026 ja 2029 kahdeksan prosenttia aina edellisiin vuosiin verrattuna. Päätöksen myötä seurakuntien ja yhteisten palveluiden vuosittain käytössä olevan rahan määrä pienenee sitä enemmän mitä lähemmäs vuotta 2030 tullaan. Investointeihin (sis. kiinteistö- ja ICT-investoinnit) käytettävät varat puolestaan vähentyvät yli 50 % lähtötasoon nähden vuosina 2023-2026. Tämä vaikuttaa merkittävästi kiinteistöjen kunnossapidon mahdollisuuksiin.

Alla olevasta kuvasta näkyy yhteisen kirkkovaltuuston 9.12.2021 § 108 tekemän päätöksen tarkka sisältö.

Yhteinen kirkkovaltuusto päättää:

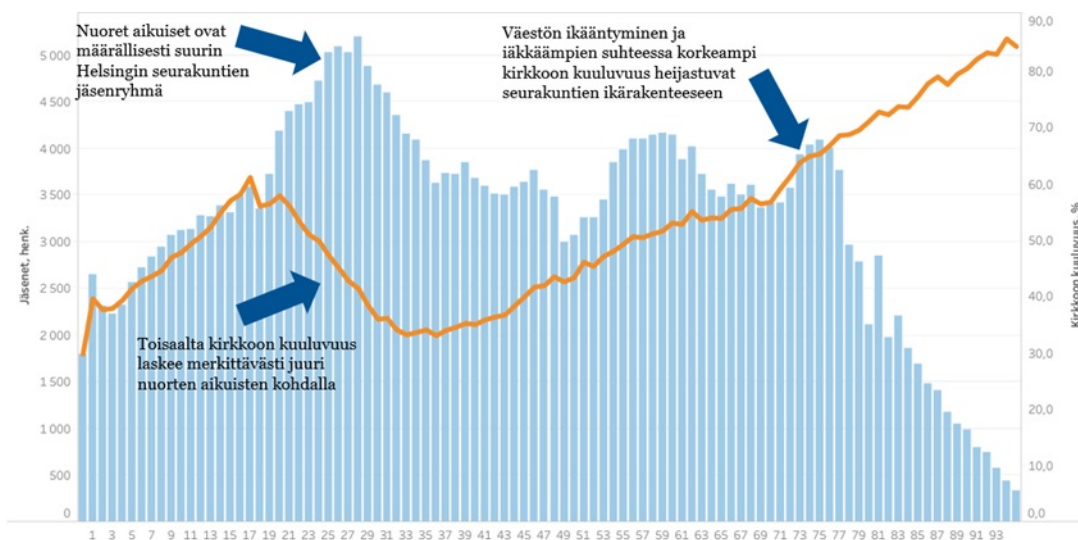
1. Helsingin seurakuntayhtymän seurakuntien ja yhteisten palveluiden yhteensasketun kokonaismäärärahan (toimintakate) suuruudeksi seuraavaa:
 - a. vuodet 2023–2025: 76 554 120 euroa / vuosi
 - b. vuodet 2026–2028: 70 429 790 euroa / vuosi
 - c. vuodet 2029–2030: 64 795 407 euroa / vuosi
2. , että seurakunnilla ja yhteisellä seurakuntatyöllä on nykyisen käytännön mukaisesti oikeus kumulatiivisten säästöjen kerryttämiseen ja käyttämiseen vuoden 2030 loppuun saakka. Kohdassa 1 esitetyt kokonaismäärärahat eivät sisällä mahdollista kumulatiivisten säästöjen käyttöä.
3. , että tilanteessa, jossa seurakunnan tai yhteisen seurakuntatyön kumulatiiviset säästöt eivät riitä budjetoidun tai toteutuneen alijäämän kattamiseen, sovelletaan liitteessä esiteltyjä kumulatiivisen alijäämän kattamisen periaatteita.
4. Helsingin seurakuntayhtymän investointien (sis. kiinteistö- ja ICT-investoinnit) vuotuisiksi nettomaksimiarvoiksi ilman sijoituskiinteistöjen lainojen lyhennyksiä seuraavaa:
 - a. vuosi 2023: 17 400 000 euroa
 - b. vuosi 2024: 10 000 000 euroa
 - c. vuosi 2025: 9 000 000 euroa
 - d. vuosi 2026: 8 000 000 euroa
 - e. vuodet 2027–2030: 10 000 000 euroa / vuosi
5. Helsingin seurakuntayhtymän sijoituskiinteistöjen lainojen lyhennyksiin varattavien varojen maksimiarvoiksi seuraavaa:
 - a. vuosi 2023: 3 800 000 euroa
 - b. vuosi 2024: 4 800 000 euroa
 - c. vuosi 2025: 4 600 000 euroa
 - d. vuosi 2026: 4 600 000 euroa
 - e. vuosi 2027: 5 400 000 euroa
 - f. vuosi 2028: 4 900 000 euroa
 - g. vuosi 2029: 5 400 000 euroa
 - h. vuosi 2030: 5 200 000 euroa
6. pidättää itsellään oikeuden kokonaismäärärahan suuruuden, investointien nettomaksimiarvojen sekä sijoituskiinteistöjen lainojen lyhennyksiin varattavien varojen maksimiarvojen tarkistamiseen, mikäli seurakuntayhtymän taloustilanteessa tapahtuisi merkittäviä muutoksia.

Kuva 1: YKV:n 9.12.2021 (§ 108) tekemä päätös koskien Helsingin seurakuntayhtymän kokonaismäärärahan (toimintakate) suuruutta, investointien nettomaksimiarvoja sekä sijoituskiinteistöjen lainojen lyhennyksiin varattavien varojen maksimiarvoja vuosille 2023–2030.

Kuten päätöksen kohdasta 6 käy ilmi, suunnitelman hyväksymisen yhteydessä yhteinen kirkkovaltuusto on linjannut, että se pidättää itsellään oikeuden tehdä muutoksia tekemäänsä päätökseen, mikäli seurakuntayhtymän taloustilanne muuttuisi merkittävästi joko parempaan tai huonompaan suuntaan.

Koska kirkon toimintaa rahoitetaan pitkälti verovaroin, Helsingin seurakuntayhtymän talouden kokonaistilanteeseen vaikuttaa merkittävästi Helsingin seurakuntien jäsenyyskehitys ja edellisestä viiveellä seuraava kirkollisverotulojen kehitys. Koko 2000-luvun ajan Helsingin seurakuntien jäsenyyskehitys on ollut laskevaa. Kun vuoden 2001 lopussa Helsingissä kirkkoon kuului lähes 402 000 ihmistä, vuoden 2022 lopussa Helsingin seurakuntien jäsenmäärä oli reilut 315 000 ihmistä. Erityisesti kirkosta eroavat nuoret aikuiset, jotka ovat tulevaisuuden veronmaksajia. Voikin olettaa, että vähintään pitkällä tähtäimellä tarkasteltuna kirkollisverokertymä

tulee laskemaan merkittävästi. Tähän skenaarioon pohjautuu myös yhteisen kirkkovaltuusto joulukuussa 2021 tekemä päätös.

Kuva 2: Helsingin väestö ja seurakuntien jäsenmäärä iän mukaan jaoteltuna.

Jäsenmäärän vaikutus kirkon verotuloihin ei kuitenkaan ole täysin suoraviivaista. Kuten verotuksessa yleensäkin, kirkon saamiin verotuloihin vaikuttaa erityisesti kirkkoon kuuluvien ihmisten ansioiden kehitys. Jäsenmäärän negatiivisesta kehityksestä huolimatta kirkollisveron tuotto on kasvanut viidettä vuotta peräkkäin. Työllisyyden paraneminen, viimeaikaiset palkkaratkaisut sekä eläkkeiden merkittävä kasvu ovat tukeneet hyvää kehitystä. Vähintään pitkällä aikavälillä tilanne tulee kuitenkin heikkenemään sitä mukaa, kun keski-ikäisistä ja työelämään tulevista suuri osa ei kuulu kirkkoon ja työssä oleva jäsenistö siirtyy eläkkeelle.

Taloutta ennustettaessa erityisesti lähivuodet olisi tärkeää osata arvioida mahdollisimman tarkasti – puhutaan kuluva vuodesta ja kolmesta, korkeintaan neljästä seuraavasta. Tämän jälkeen ennusteen tarkkuus heikkenee, varsinkin kun suunnitelman alkuvuosien ennusteet eivät koskaan osu täysin oikeaan. Tämän vuoksi pitkälle ulottuvia ennusteita tuleekin päivittää noin kahden vuoden välein.

Muutos vuoden 2021 tilanteesta

Helsingin seurakuntayhtymän talouden tilanne on muuttunut merkittävästi vuoden 2021 päätöksen pohjalla olleisiin arvioihin nähden. Seurakuntayhtymän verotuloennuste on parantunut selvästi vuonna 2021 käytössä olleisiin arvioihin verrattuna. Vastaavasti inflaation seurauksena henkilöstökulut ja muut toimintakulut ovat kasvaneet. Niiden oletetaan myös jatkavan kasvuaan tulevina vuosina vallitsevasta inflaatiosta ja palkankorotuspaineista johtuen. Lisäksi kiinteistöjen korjausvelka kasvaa. Tämä nostaa painetta kasvattaa kiinteistöinvestointeja enemmän kuin yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymä investointien nettomaksimi-arvo mahdollistaa.

Vuoden 2024 talousarvio on saatu laadittua yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymän toimintakatteen suuruisena. Koska kustannusten nousu on merkittävää, jo nyt on tunnistettavissa huomattavan suuria haasteita vuoden 2025 talousarvion osalta. Nykyisen päätöksen mukaan kirkollisverotulon lisäys ei vaikuta toimintakatteeseen. Toisin sanoen verotulon kasvu ei ole käytettävissä toimintakulujen kasvun rahoittamiseen ilman erillistä valtuuston päätöstä.

Alla selitetään pääkohdittain ne muutokset vuoden 2021 tilanteesta, jotka ovat tuottaneet tarpeen taloussuunnittelun tarkistamiseen.

Toimintatuotot

Tavoitteena on edelleen kasvattaa toimintatuottoja nykyisestä tilanteesta noin viidellä miljoonalla vuositasolla vuoteen 2030 mennessä.

Toimintakulut

Henkilöstökuluihin tulee varata viiden prosentin vuotuinen korotus. Ainakin aivan lähivuodeksi on ennustettu suurehkoa palkkatason kasvua lähinnä korkean inflaation seurauksena. Lisäksi korotuksissa on varauduttu kirkon vallitsevan palkkakuopan korjaamiseksi tehtäviin toimenpiteisiin. Tulevat palkkaratkaisut ovat aina arvailuiden varassa. Henkilöstökulujen ennustetaan olevan vuonna 2030 n. 22,1 milj. euroa eli noin 41 % enemmän kuin vuonna 2023. Kumulatiivisesti henkilöstökulut kasvavat vuosina 2024–2030 84,2 milj. eurolla vuoden 2023 tasoon nähden.

Muihin kuluihin on varattu vuodesta 2024 alkaen inflaatiovara, oletettujen inflaatiotasojen mukaisesti. Vuonna 2022 inflaatio oli 7,1 % ja ennuste vuodeksi 2023 on noin 6,5 %. Laskelmien 1 ja 2 lähtötasona käytetään vuoden 2023 talousarvion inflaatiokorjattuja lukuja. Vuodelle 2024 lukuja on korotettu kuudella prosentilla ja vuodesta 2025 eteenpäin kolmella prosentilla. Muiden kulujen ennustetaan olevan vuonna 2030 noin 11,5 milj. euroa eli noin 27 % enemmän kuin vuonna 2023. Kumulatiivisesti muut kulut kasvavat vuosina 2024–2030 48,4 milj. eurolla vuoden 2023 tasoon nähden.

Käytännössä kaikkien syksyn 2023 talousennusteiden mukaan inflaation odotetaan palaavan vuonna 2024 noin 2,5 % tasolle ja vuonna 2025 vielä hieman laskevan. Kuitenkin tietyissä kustannuskokonaisuuksissa voidaan hintojen olettaa nousevan myös huomattavasti inflaatiota enemmän. Kolmen prosentin inflaatiovara voidaan pitää realistisena, kun seurakuntayhtymässä toteutetaan samanaikaisesti määrätietoista hankintojen johtamisen kehittämistä.

Missionaarisiihin panostuksiin ja uuden kasvun toteuttamiseen on varattu taloussuunnitelmassa vuotuinen kahden miljoonan euron suuruinen määräraha.

Laskelmissa on huomioitu jo aikaisemmin päätetyt tasapainotuslääkemäärärahat ja määrärahat seurakuntavaalien järjestämiseksi. Lisäksi olemassa olevat säästöt on laskennallisesti ajateltu käytettäväksi vuosina 2024–2026. Tämä siksi, että näiden vaikutukset lopulliseen rahamäärään tulisivat huomioituiksi.

Investointitasojen korottamisen myötä (kts. kohta Investoinnit) myös käyttötalouteen kohdistuu korotuspaineita. Toimintakuluihin on lisätty käytöstä poistettujen rakennusten purkukulua vuosille 2024–2026 yhteensä 3,8 milj. euroa.

Toimintakate, eli toimintaan käytettävä rahamäärä kasvaa edellä kuvattujen muutosten seurauksena vuoteen 2030 saakka keskimäärin noin 5 % vuodessa.

Kirkollisverotulot

Lokakuun loppuun mennessä vuoden 2023 kirkollisveroja on kertynyt peräti 12,4 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoteen 2023 osuu useampia ansiotuloja kasvattavia tekijöitä – tämä selittää suurta kasvua. Eläkkeisiin tuli vuoden alusta lähes 7 % korotus ja keväällä palkkoihin 5 % korotus. Näiden arvioiminen etukäteen oli vaikeaa. Lisäksi hyvinvointialueiden perustamisiin liittynyt veroperustemuutos toi jo itsessään kasvua ansioihin ja sitä kautta verotuottoon. Elokuussa Tilastokeskus uutisoi, että koko maan palkkasumma kasvoi kesäkuussa 9 % vuoden takaisesta. Näiden seurauksena heinäkuun kirkollisverotilitys oli sekä Helsingin seurakuntayhtymälle että koko kirkolle kaikkien aikojen suurin kuukausitilitys. Koko vuoden tuotoksi arvioidaan 91,0 milj. euroa.

Vuonna 2024 kirkollisverotuoton odotetaan kasvavan 2 %. Eläkkeisiin ja palkkoihin on tulossa jälleen suurehkoja korotuksia. Tällä hetkellä näyttää siltä, että

seurakuntalaisten ansioiden kasvu jatkuisi ja sen seurauksena verotuotto kasvaa. Vuodesta 2025 eteenpäin verotuoton arviointi vaikeutuu. Ennusteessa on arvioitu varovaisesti vuodeksi 2025 yhden prosentin kasvu ja siitä eteenpäin nollakasvu. Ennustetta tulee varsinkin verotulon osalta tarkastella vuosittain.

Valtionrahoitus

Valtion kirkolle maksamaa valtionrahoitusta jaetaan seurakunnille kuntien asukaslukujen suhteessa. Helsingin seurakuntayhtymän osuus kasvaa hieman, koska Helsingin asukasluku kasvaa. Jakoperuste on ollut sama rahoituksen alusta, vuodesta 2016, alkaen. Taloussuunnitelmassa ei oteta kantaa jakoperusteen mahdolliseen muuttumiseen. Keskustelu jakoperusteen tarkistamiseksi on kuitenkin käynnissä. Helsingin seurakuntayhtymässä keskustelua seurataan aktiivisesti ja pyritään osallistumaan valmisteluun niin, että lopputuloksena on mahdollisimman oikea ja myös meidän näkökulmastamme hyväksyttävissä oleva jakoperuste.

Verotuskustannukset ja kirkon rahastomaksut

Nämä lakiperusteiset maksut ovat kehittyneet maltillisesti. Valtio päättää talousarviossaan verotuskustannukset veronsaajille. Kirkon rahastomaksujen tasosta päättää vuosittain kirkolliskokous. Vuoden 2024 maksuprosentit pysyvät entisellään. Suunnitelman oletuksena on, että maksut pysyvät tulevaisuudessakin entisellään. Koska maksut perustuvat kirkollisveron tuottoon, ne kasvavat hieman.

Rahoitustuotot- ja kulut

Kiinteistösijoitusten tuotto (vuokrat) on melko tasaista. Rahamääräisissä sijoituksissa lähtökohtana on arvon kasvattaminen. Siksi niistä saatava tuloslaskelmaan kirjattava tuotto on enemmän satunnaista. Joissakin sijoituskohteiden vaihdoksissa saadaan sijoitustuottoja. Rahoitustuotot- ja kulut on arvioitu varovaisesti ja vähän alemmalle tasolle kuin aikaisempina vuosina. Negatiiviset yllätykset halutaan välttää.

Investoinnit

Investointimäärät perustuvat kiinteistötoimen tekemiin laskelmiin nykyisten kiinteistöjen peruskorjaus- ja korjaustarpeista vuoteen 2030 saakka. Laskelma huomioi vuoteen 2030 mennessä toteutettavia kiinteistöluopumisia jo päätetyn 40 000 m²:n suuruisina. Investointien kokonaismäärä vuosina 2024–2030 on 76,9 milj. euroa yhteisen kirkkovaltuuston päättämää maksimimäärää suurempi. Tämän lisäksi investointien kasvattamisen myötä käyttötalouden toimintakuluihin on lisätty vuosille 2024–2026 käytöstä poistettujen rakennusten purkukulua 3,8 milj. eurolla (kts. kohta Toimintakulut).

Päivitetty taloussuunnitelma 2030

Edellä esitetyn perusteella seurakuntayhtymän taloussuunnitelmaa on päivitetty oleellisilta osin erityisesti parantuneen verotuoton ja -ennusteen sekä tarkistettujen sijoitustuottojen ja poistoarvion mukaisiksi. Lisäksi on otettu kantaa henkilöstömenojen ja muiden toimintamenojen oletettuun kasvuun sekä kiinteistöinvestointimenojen lisäyaspaineeseen vuoteen 2030 saakka.

Taloussuunnitelmasta on laadittu kolme laskelmaa, joista laskelma 1 on tehty yhteisen kirkkovaltuuston päättämien (YKV 9.12.2021 § 108) toimintakateleikkauksien ja investointitasojen mukaisesti. Laskelma 2:ssa toimintakatteen annetaan kasvaa vuoden 2023 lähtötasosta oletetun inflaation ja

arvioitujen palkkaratkaisujen verran. Investointitasoja kasvatetaan tunnistetun tarpeen verran.

Näistä laskelmista tehtyjen johtopäätösten pohjalta on laadittu taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet, joka esitellään myöhemmin tekstissä. Ohjaavien periaatteiden mukaisesti on laadittu laskelma 3.

Laskelmissa sarakkeen TA 2024 luvut ovat yhteisen kirkkovaltuuston 14.12.2023 (§ 5) hyväksymän vuoden 2024 talousarvion mukaisia. Seuraavan sarakkeen 2024 luvut on laskettu kulujen todellisen kehityksen mukaan huomioiden inflaatio ja palkkakulujen laskennallinen kasvu. Laskelmissa 1 ja 2 vuodesta 2025 eteenpäin taulukossa olevat luvut on johdettu sarakkeen 2024 luvuista.

Laskelma 1: Toimintakateleikkaukset tehtyjen päätösten mukaisina

Laskelma 1 pohjautuu yhteisen kirkkovaltuuston päättämiin (YKV 9.12.2021 § 108) toimintakateleikkauksiin ja investointitasoihin.

Vuosi	TA 2024	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toimintatuotot	19,9	19,5	19,5	21,0	21,0	21,0	23,0	23,0
Henkilöstökulut	-56,7	-57,1	-60,0	-63,0	-66,1	-69,4	-72,9	-76,5
Muut toimintakulut	-43,4	-45,7	-47,1	-48,5	-49,9	-51,4	-53,0	-54,6
Missionaariset panostukset		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
<i>Kulujen kasvun kompensointitarve</i>		9,3	13,5	21,8	26,2	31,1	39,7	44,2
Energialisämääräraha								
Tasapainotuslisämääräraha		-1,4	-1,4					
Seurakuntavaalit				-0,9				-1,0
<i>Säästöjen käyttö (laskennallinen)</i>		-1,5	-1,5	-1,5				
Toimintakate	-80,2	-78,9	-78,9	-73,0	-70,8	-70,7	-65,1	-66,9
Kirkollisvero	89,6	92,8	93,7	93,7	93,7	93,7	93,7	93,7
<i>vuosimuutos</i>	<i>-1,5 %</i>	<i>2,0 %</i>	<i>1,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>
Valtion rahoitus	13,4	13,5	13,8	14,0	14,2	14,2	14,3	14,4
Verotuskulut	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,5	-1,5	-1,5	-1,6
KKR-maksu	-5,5	-5,5	-6,0	-6,1	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2
KER-maksu	-4,2	-4,2	-4,6	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
<i>Sijoituskiinteistöjen nettotuotto</i>	7,6	7,6	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
<i>Sijoitussalkun nettotuotto</i>	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Rahoitustuotot ja -kulut, nto	9,6	9,6	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Vuosikate (arvonalennus ei huomioitu)	21,4	26,0	24,6	30,5	32,7	32,8	38,5	36,8
Poistot	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5
Tilikauden tulos (arvonalennus ei huomioidu)	12,8	17,5	16,1	22,0	24,2	24,3	30,0	28,3
Tilinpäätössiirrot	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tilikauden yli/alijäämä	13,4	18,0	16,6	22,5	24,7	24,8	30,5	28,8
Investointimenot, kiinteistöt	-12,5	-12,0	-12,0	-12,0	-12,0	-10,5	-10,5	-10,5
Investointimenot, hautaustoimi	-1,5							
Investointimenot, ICT	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investointimenot yhteensä	-15,0	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0	-11,5	-11,5	-11,5
Lainojen lyhennykset	-2,8	-4,8	-4,6	-4,6	-5,4	-4,9	-5,4	-5,2
Investointitulot	3,0	3,0	4,0	5,0	3,0	1,5	1,5	1,5
Rahavarat - milj. euroa	199,5	204,2	215,2	233,0	250,3	268,2	291,3	312,9

Taulukko 1: YKV:n säästöpäätösten (12/2021) mukaan tehty laskelma Helsingin seurakuntayhtymän talouden kehityksestä vuoteen 2030.

Rivillä "Kulujen kasvun kompensointitarve" on kuvattu se euromäärä, jonka verran toimintakuluja tulisi tosiasiallisesti pystyä leikkaamaan yhteisen kirkkovaltuuston päättämien toimintakatetasojen saavuttamiseksi, kun henkilöstökulut ja muut toimintakulut lähtökohtaisesti nousevat edellä esitetyllä tavalla. Mikäli mitään rakenteellisia muutoksia ei tehtäisi, olisivat kulut vuonna 2030 44,2 milj. euroa suuremmat kuin yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymä toimintakatetaso. Vuosien 2024–2030 kumulatiivinen toimintakateylitys olisi tällöin peräti 185,8 milj. euroa.

Laskelma 1 osoittaa, että valtuuston tekemiä toimintakate- ja investointitasoja sekä lainojen lyhennysten maksimiarvoja noudattamalla rahavarat kasvaisivat 120,0 milj.

eurolla vuoden 2030 loppuun mennessä, vuoden 2023 lopun oletettuun tilanteeseen verrattuna.

Laskelma 2: Vuoden 2023 kulutaso inflaatiokorjattuna + investointitasot korotettuina vuoteen 2030 saakka

Laskelmassa 2 toimintakatteen annetaan kasvaa vuoden 2023 lähtötasosta oletetun inflaation ja arvioitujen palkkaratkaisujen verran. Investointitasoja kasvatetaan tunnistetun tarpeen mukaisesti.

Vuosi	TA 2024	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toimintatuotot	19,9	19,5	19,5	21,0	21,0	21,0	23,0	23,0
Henkilöstökulut	-56,7	-57,1	-60,0	-63,0	-66,1	-69,4	-72,9	-76,5
Muut toimintakulut	-43,4	-45,7	-47,1	-48,5	-49,9	-51,4	-53,0	-54,6
Missionaariset panostukset		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Energialisämääräraha								
Tasapainotuslisämääräraha		-1,4	-1,4					
Seurakuntavaalit				-0,9				-1,0
Käytöstä poistettujen rakennusten purkukulu		-0,1	-2,9	-0,8				
Säästöjen käyttö		-1,5	-1,5	-1,5				
Toimintakate	-80,2	-88,3	-95,2	-95,6	-97,0	-101,8	-104,8	-111,1
Kirkollisvero	89,6	92,8	93,7	93,7	93,7	93,7	93,7	93,7
vuosimuutos	-1,5 %	2,0 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Valtion rahoitus	13,4	13,5	13,8	14,0	14,2	14,2	14,3	14,4
Verotuskulut	-1,4	-1,5	-1,5	-1,5	-1,6	-1,6	-1,6	-1,7
KKR-maksu	-5,5	-5,5	-6,0	-6,1	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2
KER-maksu	-4,2	-4,2	-4,6	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
Sijoituskiinteistöjen nettotuotto	7,6	7,6	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Sijoitussalkun nettotuotto	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Rahoitustuotot ja -kulut, nto	9,6	9,6	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Vuosikate (arvonlennus ei huomioitu)	21,4	16,6	8,2	7,8	6,4	1,7	-1,3	-7,5
Poistot	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5
Tilikauden tulos (arvonlennus ei huomioidu)	12,8	8,1	-0,3	-0,7	-2,1	-6,8	-9,8	-16,0
Tilinpäätössiirrot	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tilikauden yli/alijäämä	13,4	8,6	0,2	-0,2	-1,6	-6,3	-9,3	-15,5
Investointimenot, kiinteistöt	-12,5	-18,5	-20,4	-27,0	-13,8	-23,5	-22,3	-23,3
Investointimenot, hautaustoimi	-1,5	-1,4	-1,2	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investointimenot, ICT	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investointimenot yhteensä	-15,0	-20,9	-22,6	-29,0	-15,8	-25,5	-24,3	-25,3
Lainojen lyhennykset	-2,8	-2,6	-2,7	-2,3	-2,7	-2,5	-2,5	-2,5
Investointitulot	3,0	3,0	4,0	5,0	3,0	1,5	1,5	1,5
Rahavarat - milj. euroa	199,5	189,0	175,8	157,3	148,2	123,4	96,8	63,0

Taulukko 2: Laskelma Helsingin seurakuntayhtymän talouden kehityksestä vuoteen 2030 ilman säästötoimia.

Laskelmassa lainojen lyhennyksiin varattavat varat on päivitetty vastaamaan nykytilannetta. Sen mukaisesti lainojen lyhennysten kokonaismäärä vuosina 2024–2030 on 17,1 milj. euroa yhteisen kirkkovaltuuston päättämää maksimimäärää (laskelma 1) pienempi. Näin ollen vuosina 2024–2030 laskelman 2 investointien ja lainojen yhteissumma on 59,8 milj. euroa suurempi kuin laskelmassa 1. Pysyvien vastaavien (kiinteistöt) myyntitulo-olettamiin ei ole tehty muutoksia laskelmaan 1 verrattuna.

Laskelmassa 2 esitetty toiminta johtaa tilanteeseen, jossa tilikauden jäämä on ylijäämäinen vuosina 2024 ja 2025, tasapainossa vuonna 2026 ja siitä eteenpäin alijäämä kasvaa kiihtyvää vauhtia. Vuonna 2029 vuosikatekin kääntyy alijäämäiseksi.

Johtopäätökset: Taloussuunnittelun keskeiset periaatteet vuodesta 2025 alkaen

Helsingin seurakuntayhtymän taloustilanne on tällä hetkellä vakaa. Vahva verotulokertymä antaa seurakuntayhtymälle mahdollisuuden jossain määrin vastata kasvaneeseen investointitarpeeseen, mikä pitää sisällään kiinteistöinvestoinnit, IT-investoinnit, investoinnit osaamisen kehittämiseen ja uuden kasvun mahdollistamiseen. Tärkeää on myös huomata, että kirkon tehtävä ei lähtökohtaisesti ole lisätä varallisuuttaan, eikä tehdä ylimitoitettuja säästötoimenpiteitä.

Vallitseva inflaatiotasoa ja palkankorotuspaineet ovat niin huomattavat, että on syytä ottaa käyttöön yhteisen kirkkovaltuuston leikkauspäätöksessä mukana ollut linjaus, joka mahdollistaa päätöksen muuttamisen taloustilanteen olennaisesti muuttuessa. Seurakuntayhtymän ja sen seurakuntien toiminta lamaantuisi käytännössä täysin, jos toimintakuluja leikattaisiin 21,8 milj. eurolla vuoden 2026 alusta alkaen, vuoden 2023 jo merkittävästi leikattuun talousarvioon nähden.

Tehdyn leikkauspäätöksen muuttamista tukee myös se tosiasia, että verotulokertymäennusteet ovat nyt huomattavasti korkeammalla tasolla kuin vuonna 2021, kun leikkauspäätökset tehtiin.

Vallitsevassa vakaassa taloustilanteessa on kuitenkin samalla äärimmäisen tärkeää suunnata katse tuleviin vuosiin ja vuosikymmeneihin. Tulevaisuuteen sisältyy erittäin paljon haasteita. Kirkollisverotulojen voi arvioida heikentyvän ja inflaation ja palkankorotuspaineiden nostavan kustannuksia. Samalla seurakuntayhtymän korjausvelka on huomattavan suuri.

Laskelman 2 mukaisella kulu- ja henkilöstörakenteella ja investointimäärällä päädyttäisiin tilanteeseen, jossa noin 67 % Helsingin seurakuntayhtymän nykyisistä rahavaroista (noin 129,9 milj. euroa) käytettäisiin vuoden 2030 loppuun mennessä. Tämä tarkoittaisi, että rahavarat vähenisivät vuoden 2030 loppuun mennessä 63,0 milj. euroon, eli selvästi alle yhteisen kirkkovaltuuston joulukuussa 2021 asettaman 100 milj. euron alarajan. On hyvä huomata, että vuoden 2021 talousnäkömät olivat nykyistä heikommat. Tällainen menettely murentaisi pahasti seurakuntayhtymän vakavaraisuutta, joka tällä hetkellä on hyvä.

Tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaaminen edellyttää vahvaa priorisoimista. Tulee pohtia, mitä tehdään, missä tehdään ja kuinka paljon rahaa käytetään. On myös tärkeää miettiä, mistä olemme valmiita luopumaa. Kiinteistöt muodostavat yhden Helsingin seurakuntayhtymän merkittävimmistä kulueristä. Tämän vuoksi korjaus- ja peruskunnostusinvestointien määrä tulee pitää kohtuullisena ja kiinteistöjen korjausvelka minimoida. Tämä edellyttää kiinteistöluopumisten määrän lisäämistä aiemmin päätetystä 40 000 neliömetristä.

Taloussuunnittelun lähtökohdaksi tulee ottaa se, että tilikauden jäämää ei päästetä alijäämäiseksi. Kirkollisverotulojen tulee siis riittää toiminnan rahoittamiseen. Lisäksi rahavaroja ei päästetä reaaliarvokorjattuna laskemaan alle 100 milj. euron. Tämän ylittäviä rahavaroja voidaan käyttää investointien rahoittamiseen.

Edellä esitetystä on johdettu **kaksi** Helsingin seurakuntayhtymän vuotuista **taloussuunnittelua ohjaavaa keskeistä periaatetta** vuosille 2025–2030:

- **tilikauden jäämää ei päästetä alijäämäiseksi ja**
- **rahavaroja ei päästetä reaaliarvokorjattuna laskemaan alle 100 milj. euron** (vuoden 2021 tasoon nähden).

Näitä periaatteita noudattamalla Helsingin seurakuntayhtymän taloutta voidaan suunnitella joustavasti vastaamaan kulloinkin vallitsevaa talouden tilannetta. Samalla turvataan seurakuntayhtymän rahavarojen säilyminen myös tulevaisuudessa.

Laskelma 3: Ohjaavien periaatteiden mukainen laskelma

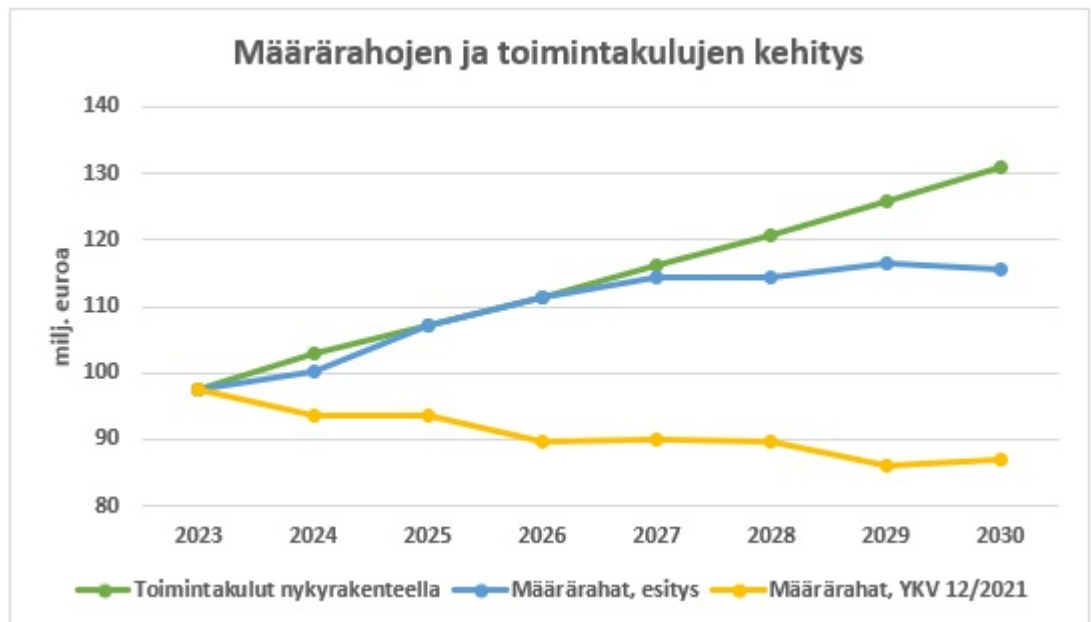
Laskelma 3 on muodostettu noudattamaan ohjaavia periaatteita, jolloin tilikauden jäämä on vuodesta 2026 alkaen nolla euroa. Ohjaavia periaatteita seuraavan laskelman mukaan rahavarat vähenevät niin, että vuonna 2030 ne ovat 143 milj. euroa, joka on 100 milj. euroa reaaliarvokorjattuna vuoden 2021 tasoon nähden. On kuitenkin hyvä huomioida, että nyt tehtävä päätös koskee vain talousarviota ohjaavia periaatteita, ei niistä taulukkoon 3 johdettuja tämän hetkiseen arviointiin perustuvia lukuja.

Vuosi	TA 2024	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Toimintatuotot	19,9	19,5	19,5	21,0	21,0	21,0	23,0	23,0
Henkilöstökulut	-56,7	-57,1	-60,0	-62,9	-65,2	-65,8	-67,5	-67,5
Muut toimintakulut	-43,4	-45,7	-47,1	-48,4	-49,2	-48,7	-49,0	-48,1
Missionaariset panostukset		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Energialisämääräraha								
Tasapainotuslisämääräraha		-1,4	-1,4					
Seurakuntavaalit				-0,9				-1,0
Käytöstä poistettujen rakennusten purkukulu		-0,1	-2,9	-0,8				
Säästöjen käyttö		-1,5	-1,5	-1,5				
Toimintakate	-80,2	-88,3	-95,2	-95,4	-95,4	-95,5	-95,5	-95,6
Kirkollisvero	89,6	92,8	93,7	93,7	93,7	93,7	93,7	93,7
<i>vuosimuutos</i>	<i>-1,5 %</i>	<i>2,0 %</i>	<i>1,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>
Valtion rahoitus	13,4	13,5	13,8	14,0	14,2	14,2	14,3	14,4
Verotuskulut	-1,4	-1,5	-1,5	-1,5	-1,6	-1,6	-1,6	-1,7
KKR-maksu	-5,5	-5,5	-6,0	-6,1	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2
KER-maksu	-4,2	-4,2	-4,6	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
Sijoituskiinteistöjen nettotuotto	7,6	7,6	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Sijoitussalkun nettotuotto	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Rahoitustuotot ja -kulut, nto	9,6	9,6	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Vuosikate (arvonalennus ei huomioitu)	21,4	16,6	8,2	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Poistot	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5	-8,5
Tilikauden tulos (arvonalennus ei huomioidu)	12,8	8,1	-0,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Tilinpäätössiirrot	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tilikauden yli/alijäämä	13,4	8,6	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investointimenot, kiinteistöt	-12,5	-12,9	-14,2	-18,8	-9,6	-16,4	-15,5	-16,2
Investointimenot, hautaustoimi	-1,5	-1,0	-0,9	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Investointimenot, ICT	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investointimenot yhteensä	-15,0	-14,9	-16,1	-20,5	-11,3	-18,1	-17,2	-17,9
Lainojen lyhennykset	-2,8	-2,6	-2,7	-2,3	-2,7	-2,5	-2,5	-2,5
Investointitulot	3,0	3,0	4,0	5,0	3,0	1,5	1,5	1,5
Rahavarat - milj. euroa	199,5	195,0	188,4	178,6	175,6	164,6	154,3	143,4

Taulukko 3: Keskeisten periaatteiden mukaan laadittu laskelma Helsingin seurakuntayhtymän talouden kehityksestä vuoteen 2030.

Laskelman sarakkeen TA 2024 luvut ovat yhteisen kirkkovaltuuston 14.12.2023 (§ 5) hyväksymän vuoden 2024 talousarvion mukaisia. Sarakkeiden 2024 ja 2025 luvut perustuvat henkilöstökulujen osalta 5 % kasvuun ja toimintakulujen osalta ne ovat inflaatiokorjattuja. Vuodesta 2026 eteenpäin taulukko on muodostettu niin, että tilikauden jäämä on nolla.

Laskelman 3 mukaisesti seurakuntien ja yhteisten palveluiden käytössä on yhteisen kirkkovaltuuston voimassa olevaan talouspäätökseen (laskelma 1) verrattuna merkittävästi enemmän toimintamäärärahoja. Nykyrakenteella toimintakulujen kasvu olisi kustannustason noususta johtuen kuitenkin vielä tätäkin suurempaa, kuten kuva 3 osoittaa.

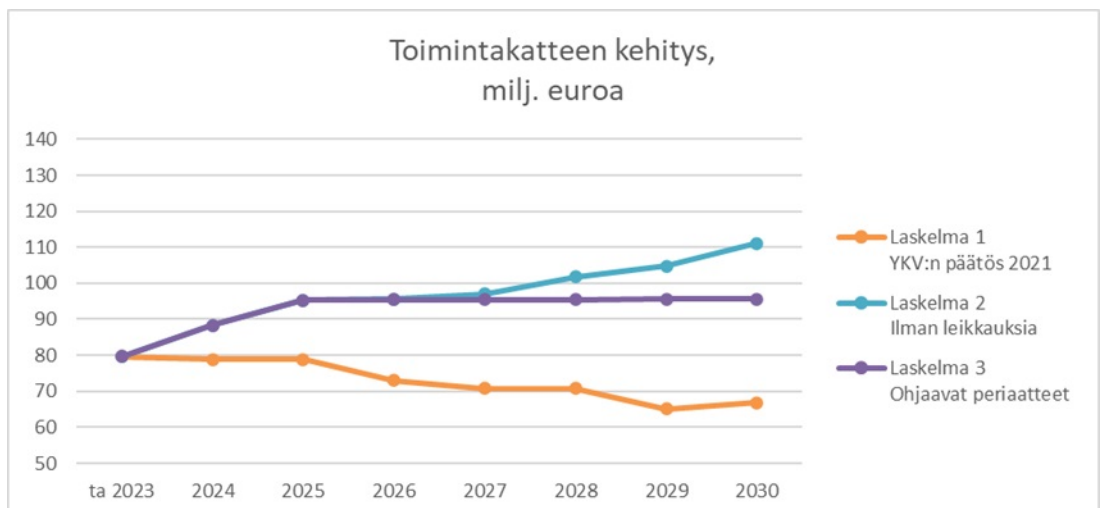

Kuva 3: Nykyrakenteeseen perustuvien toimintakulujen kasvu verrattuna laskelmaan 3 perustuvaan määrärahaesitykseen sekä YKV:n voimassa olevaan taluspäätökseen.

Arvio toimintakatteen (kokonaismääräraha) kehittymisestä vuoteen 2030 asti

Taulukossa 3 esitetään tämän hetken tilanteeseen perustuva laskelma Helsingin seurakuntayhtymän talouden kehityksestä vuoteen 2030 asti, kun seurataan taloussuunnittelua ohjaavia periaatteita. Mitä pidemmälle nykyhetkestä mennään, sitä varmemmin talouden kehitys poikkeaa taulukossa esitetystä.

Yhteisen kirkkovaltuuston tämänhetkiseen päätökseen (9.12.2021 § 108, laskelma 1) verrattuna taloussuunnittelua ohjaavien periaatteiden soveltaminen (laskelma 3) kasvattaa nykytilanteeseen pohjautuvan arvion perusteella seurakuntien ja yhteisten palveluiden käytössä olevaa määrärahaa eli toimintakatetta vuoteen 2030 seuraavasti:

Kuva 4: Toimintakatteen muutos laskelmissa 1, 2 ja 3.

Käyttötalouden osalta taloussuunnittelu on sidottu tilikauden jäämään, jota ei ole tarkoitus päästää alijäämäiseksi. Merkittävimmin toimintaan käytettävien rahojen eli toimintakatteen määrään vaikuttaa kirkollisverotulojen kehitys. Mikäli verotulot tulevat kehittymään tässä arvioitua paremmin, voidaan toimintaan käyttää rahaa nykyrakennetta vastaava määrä ja päinvastoin, mikäli kirkollisverotulokehitys on nyt arvioitua pienempää, käytettävää rahaa on vähemmän.

Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet antavat Helsingin seurakuntayhtymälle ja sen seurakunnille ja yhteisille palveluille aikaa sopeuttaa taloutensa tilanteeseen, jossa kirkollisverotulot eivät enää kasva niin, että toimintakuluja olisi mahdollista kasvattaa inflaatiota vastaavaa määrää. Kuten kuva 4 osoittaa, tämän hetken arvion mukaan olemme tuossa tilanteessa vuoden 2026 jälkeen.

Aiempaan yhteiseen kirkkovaltuuston päätöksen verrattuna toimintakate muuttuu vuosittain verotulojen kehittymisen mukaan. Tämä aiheuttaa väistämättä jossain määrin vaihtuvuutta ja ennakoimattomuutta seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahoihin. Toisaalta edellä kuvattujen periaatteiden mukaan tehtävä taloussuunnittelu mahdollistaa sen, että toimintaan käytettävä raha seuraa joustavasti seurakuntayhtymän taloudellista tilannetta. Tällöin toiminnasta ei säästetä liikaa suhteessa seurakuntayhtymän kulloiseenkin taloudelliseen tilanteeseen.

Yhteisessä kirkkovaltuustossa 14.12.2023 käydyssä lähetekeskustelussa nostettiin esille huoli toimintamäärärahojen heilahtelusta verotulojen muuttuessa ja kysyttiin, pitäisikö tätä varten olla olemassa jokin säätelymekanismi. Valmistelussa asiaa on tarkasteltu ja tehty laskelmia useista eri näkökulmista.

Lähtökohtaisesti verotuotto on hyvin stabiilia, ja muutokset suuntaan tai toiseen ovat pieniä. Vuosi 2023, jolloin verotulojen kasvu on ollut historiallisen suurta, on selvä poikkeus vallitsevasta trendistä. Tuolloin verotulojen kasvu on johtunut pääasiassa verotettavien ansiotulojen (palkat ja eläkkeet) aikaisempaa suuremmasta kasvusta. Tämän lisäksi veroperustemuutos on tuonut pienen veroprosenttikorotuksen. Tilanteen odotetaan normalisoituvan jo vuodesta 2024 eteenpäin.

Nyt päätettäviä periaatteita noudatetaan kaikissa tilanteissa, ja varsinainen talousarvio tehdään aina kulloinkin vallitsevan tilanteen mukaisesti menojen kasvua tarkkaan hakiten. Missään tilanteessa määrärahat eivät voi kasvaa enempää kuin verotulojen kehitys antaa myöten. Mikäli verotulot sen mahdollistavat, menot (henkilöstökustannukset ja muut kulut) voivat kasvaa korkeintaan inflaatiota ja palkankorotuksia vastaavan määrän. Vastaavasti jos verotulot heikkenevät, menojen tulee pienentyä vastaamaan niitä.

Jos verotuotto on menokehitystä parempaa, sen seurauksena syntyneitä ylijäämiä on mahdollista käyttää esimerkiksi investointeihin tai jättää säästöön.

Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet eivät estä ylijäämäisen talousarvion tekemistä. Alijäämäisen talousarvion tekeminen ei sen sijaan ole mahdollista. Kaikkineen on hyvä huomioida, että nyt tehtävä päätös koskee taloussuunnittelua ohjaavia periaatteita, ei laskelmassa 3 esitettyjä tulevien vuosien lukuja.

Koska taloustilanteen muutoksia on vaikea arvioida etukäteen, kaikissa tilanteissa taloussuunnittelua ohjaavia periaatteita aukottomasti tukevan säätelymekanismin luominen on osoittanut huomattavan haastavaksi tehtäväksi. Erilaisia skenaarioita pohdittaessa on tullut selväksi, että on hyvin mahdollista, että etukäteen lukkoon lyöty säätelymekanismi ei toimi tai se toimii tarkoitustaan vastaan.

Edellä esitetyistä syistä johtuen valmistelijoiden näkemys on, että etukäteen päätettyä tai määriteltyä menojen kasvua rajoittavaa mekanismia ei tarvita.

Toimintakatteen jakautuminen eri toimijoiden välillä

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä rahanjakoa on viimeksi tarkasteltu Rohkeasti yhdessä -työskentelyn yhteydessä vuosina 2019–2022. Työskentelyn tuloksena yhteinen kirkkovaltuusto päätti (9.12.2021 § 109) kasvattaa seurakuntien prosenttiosuutta suhteessa yhteisiin palveluihin vuosina 2023–2025 seuraavasti:

	2022	2023	2024	2025
	%-osuus	%-osuus	%-osuus	%-osuus
Seurakunnat	53,18 %	54,40 %	54,90 %	55,40 %
Yhteiset palvelut	44,86 %	43,50 %	43,00 %	42,50 %
Tarveharkintainen määräraha	1,96 %	2,10 %	2,10 %	2,10 %
Yhteensä €	100 %	100 %	100 %	100 %

Taulukko 4: Toimintakatteen jakautuminen seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä aiempien päätösten mukaisesti vuosina 2022–2025.

Samalla, kun taloussuunnittelua on tarkennettu ohjaavien periaatteiden näkökulmasta, on tehty uudet laskelmat toimitakatteen jakautumisesta eri toimijoiden kesken.

Määrärahan jakautuminen seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahojen jakosuhteen lähtökohtana ovat vuoden 2025 määrärahojen suhteelliset jako-osuudet. Määrärahajajaossa otetaan lisäksi huomioon vuosittain muuttuvat kertaluonteiset kulut, kuten seurakuntavaalit ja käytöstä poistettujen rakennusten purkukulut, sekä muut yhteiset kustannukset. Nämä vaikuttavat siihen, miten prosentuaaliset osuudet jakautuvat vuosittain.

Jäljempänä esitettävässä taulukossa 5 seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahojen keskinäinen suhde vastaa taulukossa 4 esitettyjä prosentuaalisia jako-osuuksia. Poikkeuksena ovat vuodet, jolloin yhteisten palveluiden määräraha pitää sisällään myös seurakuntavaalien budjetin.

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden jako-osuudet on laskettu vuoden 2024 tilanteen pohjalta. Vuonna 2024 seurakuntien toimintakulut (vähennettynä sisäisillä tuotoilla ja mahdollisella säästöjen käytöllä) ovat 48,551 milj. euroa ja yhteisten palveluiden toimintakulut 46,231 milj. euroa. Tämä muodostaa 97,9 % jaettavasta toimintakulujen kokonaismäärästä. Tästä seurakuntien osuus on 51,22 % ja yhteisten palveluiden osuus 48,78 % ilman toimintatuottoja.

Yhteisen kirkkovaltuuston päätöksen (YKV 9.12.2021 § 109) mukaisesti seurakuntien jako-osuus kasvaa ja yhteisten palveluiden jako-osuus pienenee vuosittain 0,5 %-yksikköä vuosina 2023–2025 (näkyvä taulukossa 4). Taulukon 5 laskelmassa on huomioitu yhteisen kirkkovaltuuston päätöksen mukainen 0,5 %-yksikön siirto yhteisiltä palveluilta seurakunnille vuosien 2024 ja 2025 välissä. Siirto on tehty verratessa toisiinsa seurakuntien ja yhteisten palveluiden toimintakuluja (henkilöstökulut ja muut toimintakulut). Tällöin seurakuntien uusi osuus toimintakuluista on 51,72 % ja yhteisten palveluiden 48,28 %.

Siirto olisi mahdollista tehdä myös toimintakatetta vertaamalla. Tämä on kuitenkin epäedullisempaa seurakunnille. Toimintakatetta vertailtaessa seurakuntien määrärahakehys olisi vuodesta riippuen 50 000–100 000 euroa pienempi kuin toimintakuluja vertailtaessa.

Edellä kuvatun vuoden 2025 määrärahaajaon katsotaan olevan nykyisellä työnjaolla se, jolla yhteisten palveluiden on mahdollista hoitaa nykyisiä tehtäviään. Tästä syystä taulukon 5 laskelma seurakuntien ja sisäisten palveluiden määrärahaajaosta perustuu vuosien 2026–2030 osalta vuoden 2025 mukaiseen määrärahajakoon. Mikäli Työnjako 2026 -projektin tuloksena seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä työnjakoa muutetaan, seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahajakoa muutetaan vastaavassa suhteessa. Sama koskee myös sisäisten vuokrien kehittämistä: mikäli osa tilojen kustannuksista tulee yhteisesti katettavaksi, määrärahajakoa tulee tarkastella samassa suhteessa.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
SRK						
Toimintatuotot	6,4	6,9	6,9	6,9	7,5	7,5
Toimintakulut	54,5	56,7	58,4	58,4	59,4	58,9
Tasapainotuslisämääräraha	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	-49,540	-49,835	-51,490	-51,511	-51,911	-51,414
%-osuus	52,83 %	53,07 %	53,95 %	53,95 %	54,34 %	53,80 %
YHTEISET PALVELUT						
Toimintatuotot	13,1	14,1	14,1	14,1	15,5	15,5
Toimintakulut	50,9	52,9	54,5	54,5	55,5	55,0
Energialisämääräraha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Seurakuntavaalit	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	1,0
YHTEENSÄ	-37,772	-39,703	-40,348	-40,367	-40,006	-40,542
%-osuus	40,28 %	42,28 %	42,27 %	42,28 %	41,88 %	42,42 %
MUUT						
Missionaariset panostukset	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Tarveharkintainen määräraha	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Käytöstä poistettujen rakennusten purkukulu	2,9	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
YHTEENSÄ	-6,458	-4,358	-3,608	-3,608	-3,608	-3,608
%-osuus	6,89 %	4,64 %	3,78 %	3,78 %	3,78 %	3,78 %
Toimintakate	-93,769	-93,895	-95,446	-95,486	-95,525	-95,564

Taulukko 5: Toimintakatteen jakautuminen eri toimijoiden kesken vuosina 2025–2030.

Jako-osuuksia tarkasteltaessa on hyvä huomata, että seurakuntien ja yhteisten palveluiden kustannuksista merkittävä osa kohdistuu seurakuntiin. Asiaa on tarkasteltu keväällä 2023 yhteisen kirkkovaltuuston toiveesta. Työskentelyn pohjalta on laadittu kustannuspuu (*jaettu valtuutetuille paperimuodossa pöydille kokouksessa 26.10. ja neuvoston jäsenille sähköpostitse 2.11. kokoukseen*), josta käy ilmi kulujen todellinen jakautuminen seurakuntien ja yhteisten palveluiden kesken vuonna 2022. Taustatietona alla oleva taulukko 6, joka osoittaa, miltä määrärahojen jako seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä näyttäisi kulujen todellisen jakautumisen perusteella tehtynä.

	2023	2025
Seurakunnat		
Toimintakate	-68,226	-79,689
%-osuus	87,75 %	84,98 %
Yhteiset palvelut		
Toimintakate	-7,920	-7,622
%-osuus	10,19 %	8,13 %
Muut		
Toimintakate	-1,608	-6,458
%-osuus	2,07 %	6,89 %
YHTEENSÄ	-77,754	-93,769

Taulukko 6: Seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrärahajako kustannuspuun mukaan tarkasteltuna.

Tarveharkintainen määräraha sekä määrärahat missionaarisiiin panostuksiin ja käytöstä poistettujen rakennusten purkamiseen

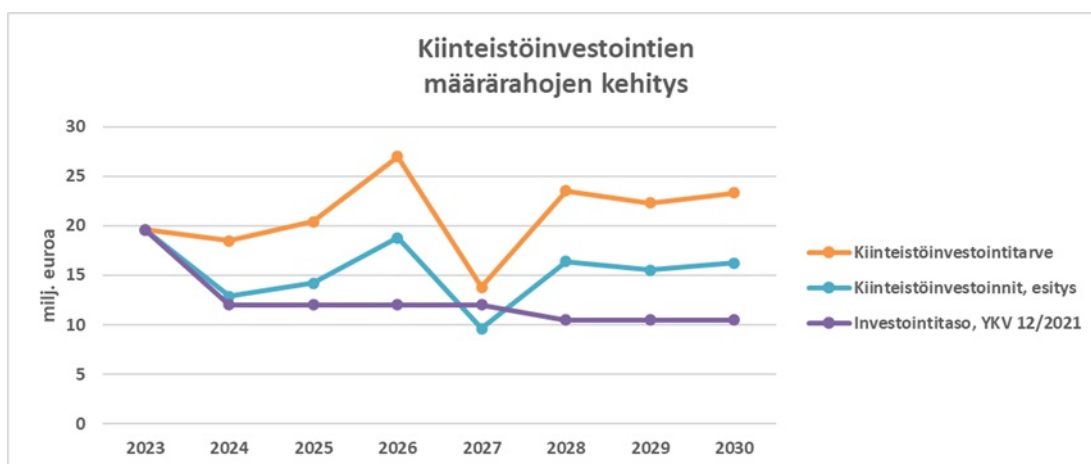
Seurakuntien ja yhteisten palveluiden kehysmäärärahojen lisäksi toimintakate pitää sisällään tarveharkintaisen määrärahan, määrärahan missionaarisiiin panostuksiin sekä määrärahan käytöstä poistettujen rakennusten purkukuluihin. Esityksessä tarveharkintaisen määrärahan euromäärä pysyy vuoden 2021 päätöksen tasossa ollen 1,6 milj. euroa. Tarveharkintainen määräraha on tarkoitettu turvaamaan seurakuntien ja yhteisten palveluiden jatkuvaa kehitystoimintaa. Tällöin voidaan

vastata tarvittavaan toiminnan uudistamiseen. Taustalla on Rohkeasti yhdessä -työskentelyn Toimintaedellytysten turvaamissuunnitelman asiantuntijaryhmän esitys, jonka mukaan Yhteinen kirkkoneuvosto voi myöntää seurakunnalle tai yhteisten palveluiden osastolle anomuksesta määrärahaa tietyn kehityshankkeen tai -projektin toteuttamiseen tai yllättävän, ennalta arvaamattoman menoerän kattamiseen. Määrärahoista osoitetaan varoja myös seurakunnissa ja yhteisissä palveluissa toteutettaviin diakoniatyön projekteihin. Mallilla korvataan talousarvioon aiemmin sisällyneet kehittämismääräraha ja diakoniamääräraha.

Missionaariin panostuksiin varataan esityksessä 2 milj. euroa. Määräraha on uusi ja sillä tavoitellaan kirkon työn vahvistamista Kirkko Helsingissä -strategian mukaisesti. Se on tarkoitettu erityisesti perustyön määräaikaiseen tukemiseen. Määrärahan avulla pyritään vahvistamaan kirkon läsnäoloa helsinkiläisten keskuudessa ja kirkon perustehtävää strategian painopisteiden toteuttamisessa. Toiminnan arviointi tapahtuu strategian mittariston kautta. Vuosille 2024–2026 esityksessä on varattu määräraha käytöstä poistettujen tilojen purkamiseen esityksessä yhteensä 3,8 milj. euroa. Tämä tukee Helsingin seurakuntayhtymän tilojen vähentämisen ja niistä luopumisen tavoitetta. Yhteinen kirkkovaltuusto tulee käsittelemään näitä määrärahoja myöhemmin keväällä 2024.

Kiinteistö- ja hautaustoimen investoinnit

Päättyessään Helsingin seurakuntayhtymän kokonaismäärärahan määrästä vuosille 2023–2030 yhteinen kirkkovaltuusto on myös päättänyt investointien nettomaksimiarvoista samalle ajalle (9.12.2021 § 108). Helsingin seurakuntayhtymässä on paljon ylläpidettävää ja korjattavaa rakennuskantaan. Venäjän hyökkäystä Ukrainaan seurannut inflaatio on nostanut rakentamisen hintaa entisestään. Korjausten lykkääminen ei pienennä investointien tarvetta, usein päinvastoin. Investointeihin varattujen määrärahojen määrä onkin osoittautunut riittämättömäksi investointitarpeeseen nähden, kuten kuva 5 osoittaa.

Kuva 5: Kiinteistöinvestointien määrärahojen kehitys vuosina 2023–2030.

Verotulojen kasvamisen myötä myös rakennusinvestointeihin käytettävän määrärahan määrää on mahdollista tarkastella uudestaan. Taloussuunnittelua ohjaaviin periaatteisiin pohjaava esitys mahdollistaisi tämän hetkisten talousnäkymien perusteella investointimäärärahojen kasvattamisen enintään n. 29,4 milj. eurolla valtuuston päättämään tasoon verrattuna. Tämä tarkoittaisi keskimäärin n. 4,2 milj. euron lisäpanostusta investointeihin vuosittain. Investointimäärärahoissa ei huomioida inflaation vaikutuksia.

Investointeihin varattavan määrärahan lopullinen enimmäissuuruus määräytyy siten, että seurakuntayhtymän rahavarojen määrää ei päästetä reaaliarvokorjattuna laskemaan alle 100 milj. euron vuoden 2021 tason mukaan laskettuna.

Yhteisen kirkkoneuvoston valmistelussa on käyty keskustelua myös Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistökannan kokonaisratkaisusta. Viime vuosina on tehty seurakuntakohtaisia ja yhteisten palveluiden osastoittain olevia kiinteistötarpeeseen perustuvia päätöksiä. Tällöin seurakunnat eivät ole voineet ottaa kantaa kokonaistilanteeseen, eikä ole voitu varmistua ehkä riittävästi siitä, että yksittäiset ratkaisut ovat vuosikymmenten päähän kokonaisuutta tarkasteltaessa oikeita.

Asiasta on syytä käydä ensi vuoden alussa keskustelu Helsingin seurakuntayhtymän seurakuntien ja yhteisten palveluiden kanssa. Mikäli löytyy valmiutta tehdä koko Helsinkiä koskeva kiinteistökannan kokonaisratkaisu, auttaa se päättämään sellaisesta ratkaisusta, joka ottaa huomioon koko Helsinkiä koskevat tarpeet kirkollisille toimitiloille.

Vuosittainen talouden kehittymisen tarkastelu

Helsingin seurakuntayhtymän vuosittainen talouden suunnittelu tehdään tässä esitettyjä taloussuunnittelun keskeisiä periaatteita (tilikauden jäämää ei päästetä alijäämäiseksi sekä rahavaroja ei päästetä reaaliarvokorjattuna laskemaan alle 100 milj. euron) noudattaen. Talousarvion laatiminen alkaa maaliskuussa talousarvioketjosten määrittelyllä ja niistä päättämällä. Tätä ennen päivitetään seuraavaa vuotta koskevat verotulo- ja inflaatioennusteet. Verotulojen kehityksen suunta saattaa muuttua nopeastikin. Tämän vuoksi tuottoja ja kuluja on tarpeen tarkastella vuosittain.

Mikäli yhteinen kirkkovaltuusto päättäisi jonain vuonna korottaa kirkollisveroprosenttia, valtuuston on tuossa yhteydessä syytä harkita, onko korotuspäätöksellä vaikutusta jo seuraavan vuoden määrärahoihin.

Kirkollisveron kehityksen suuntaan vaikuttavat erilaiset talouden suhdanteet, kuten ansioiden kehitys (merkittävin) ja inflaatio. Viime vuosina kirkollisverokehityksen suunta on vaihdellut kasvun ja taantumien välillä, mikä on vaikeuttanut seurakuntatalouden suunnittelua. Siksi pitkälle ulottuvien talousennusteiden tekeminen ei ole järkevää. Jo vähäinenkin virheellinen näkemys verotulojen kehityksen suunnasta voi johtaa merkittävästi erilaiseen arvioon seurakuntayhtymän talouden tilasta tulevina vuosina.

Myös investointeihin varattavaa määrärahaa tarkastellaan vuosittain, vaikka investoinnit käytännössä usein ulottuvatkin usean vuoden ajalle. Taloustilanteen muuttuessa suunniteltua investointiohjelmaa saatetaan joutumaan muuttamaan. Myös kiinteistöjen luopumisesta saatavien myyntitulojen toteutumisen ennakointi on vaikeaa, kiinteistömarkkinoilla tapahtuvista suhdannevaihteluista johtuen.

Asian käsittely ja aikataulu

Talouden kokonaiskuvan kehittymiseen liittyvää valmistelua on tehty syksyn 2023 aikana yhteisen kirkkoneuvoston johdolla talouspalveluissa sekä Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektissa. Valmisteluun liittyen yhteinen kirkkoneuvosto on pitänyt syksyn aikana aiheesta iltakoulun yhdessä kirkkoherrojen kanssa. Myös Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projektin ohjausryhmää on kuultu. Yhteinen kirkkovaltuusto ja yhteinen kirkkoneuvosto ovat käyneet asiasta lähetekeskustelun.

Asiaan liittyvä käsittely ja sen aikataulu on esitelty alla olevassa taulukossa.

Päivämäärä	Toimielin	Asia
28.9.2023	Iltakoulu, YKN ja kirkkoherrat	Päivitetyn talouden kuvan läpikäyminen, yhteinen keskustelu jatkotoimista
24.10.2023	Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen ohjausryhmä	Päivitetyn talouden kuvan merkitseminen tiedoksi
30.11.2023	YKN	Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet, lähetekeskustelu
14.12.2023	YKV	Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet, lähetekeskustelu
11.1.2024	YKN	Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet, lopullinen käsittely, asian lähettäminen <u>YKV:lle</u>
25.1.2024	YKV	Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet, asiasta päättäminen

Taulukko 7: Asian käsittely eri toimielimissä.

Yhteisen kirkkoneuvoston iltakoulussa 28.9.2023 yhteisen kirkkoneuvoston jäsenille ja kirkkoherroille esiteltiin taloussuunnittelun ajankohtaisia näkymiä vuoteen 2030 asti ulottuvalla ajanjaksolla. Keskustelussa nousi esiin muun muassa tyytyväisyys siihen, että faktat ovat nyt tiedossa, sekä tarve pitkäjänteiseen suunnitteluun ja sen välitarkasteluun. Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen ohjausryhmä puolestaan merkitsi valmistelun tiedoksi 24.10.2023 olleessa kokouksessaan.

Yhteinen kirkkoneuvosto ja yhteinen kirkkovaltuusto ovat käyneet asiasta lähetekeskustelut. Yhteisen kirkkovaltuuston lähetekeskustelussa nostettiin esille, että kokonaisuus on laaja ja vaatii perehtymistä. Se katsoo sekä taakse päin aiempiin päätöksiin että eteenpäin ja tulevaisuuteen. Taloussuunnittelua ohjaavat periaatteet ovat kuitenkin tärkeitä, koska niiden tavoitteena on pitää talouden pohja terveenä. Esille tuli kysymys mahdollisesta periaatteisiin liitettävästä katosta tai leikkurista tilanteessa, jossa verotulot kasvavat ja laskevat merkittävän paljon. Esille nostettiin myös mahdollisuus ylijäämien käyttämisestä kiinteistöinvestointeihin. Lähetekeskusteluiden evästyksset on otettu huomioon asian lopullisen päätösesityksen valmistelussa.

Lapsivaikutusten arviointi

Taloussuunnittelun tekeminen ohjaavien periaatteiden pohjalta mahdollistaa Helsingin seurakuntayhtymän talouden suunnittelun niin, että se vastaa joustavasti kulloinkin vallitsevaa talouden tilannetta. Verokertymän ollessa hyvä myös seurakuntien ja yhteisten palveluiden työtä on mahdollista resursoida tämän hetkisiä päätöksiä edemmän. Tämä vaikuttaa positiivisesti lapsiin kohdistuvan työn tekemisen mahdollisuuksiin.

Toisaalta ohjaavien periaatteiden noudattaminen turvaa seurakuntayhtymän rahavarojen säilymisen myös tulevaisuudessa. Tämä mahdollistaa päättäjien niin halutessa rahalliset panostukset lapsiin kohdistuvan työn tekemiseen myös aikana, jolloin verotulojen voi olettaa olevan nykyistä matalammat.

Lisätiedot

Yhtymän johtaja Juha Rintamäki, p 050 593 1944, juha.rintamaki@evl.fi

Hallintojohtaja Juha Silander, p. 040 563 9709, juha.silander@evl.fi

Kiinteistöjohtaja Osmo Rasimus, p.050-566 6989, osmo.rasimus@evl.fi

Talouspäällikkö Pasi Pernader, p. 050 479 6380, pasi.perander@evl.fi

Projektipäällikkö Riikka Mylly, p. 050 574 9679, riikka.mylly@evl.fi

Jakelu